

RAMAKRISHNA MISSION VIDYAMANDIRA

(Residential Autonomous College affiliated to University of Calcutta)

B.A./B.Sc. SIXTH SEMESTER EXAMINATION, MAY 2018

THIRD YEAR [BATCH 2015-18]

SANSKRIT (Honours)

Paper : VIII

Date : 04/05/2018

Time : 11 am – 3 pm

Full Marks : 100

1. एकस्य प्रश्नस्योत्तरं लेख्यम्। [1×12]
क) 'साधकतमं करणम्' इति सूत्रं दीक्षितदिशा व्याख्यायताम्। तत्र तमब्रह्मणप्रयोजनमपि निरूपणीयम्? को नाम हेतुः?
तस्मात् हेतुकरणयोः किमपि पार्थक्यमस्ति न वेति विचार्यताम्। [5+3+1+3]
ख) अपादानकारकविधायकानि चत्वारि सूत्राणि सोदाहरणं समुल्लेख्य तेषु एकतमं व्याख्यायताम्। महाभाष्यकृता अपादानकारके
कति सूत्राणि प्रत्याख्यातानि इति तेषां नाम उल्लिख्यताम्। [4+5+3]
2. यथेच्छं सूत्रद्वयं व्याख्येयम्। [2×5]
क) अकथितं च
ख) कर्तुरीप्सिततमं कर्म
ग) क्तस्य च वर्तमाने
घ) स्पृहेरीप्सितः
3. यथेच्छमेकं दीक्षितवचनं व्याख्येयम्। [1×6]
क) व्यवस्थितविभाषाश्रयणात् क्वचिन्। पापेऽभिनिवेशः।
ख) परिमाणमात्रे द्रोणो ब्रीहिः।
4. यथाभिरुचि टीकैका विरचनीया। [1×4]
क) अधिकरणम्
ख) प्रातिपदिकार्थः
5. निम्नरेखाङ्कितेषु चतुर्षु सकारणं विभक्तिनिर्णयः करणीयः। [4×2]
क) जलं पिपासुः।
ख) स्वदेशे पूज्यते राजा।
ग) नाग्रिः तृप्यति काष्ठानाम्।
घ) अधीती व्याकरणे।
ङ) मुनिः वनम् अधिवसति।
च) पश्यति मयि धनम् अपहृतम्।
छ) धनाद् विद्याद् गरीयसी।
6. यत्किमपि विषयपञ्चकमवलम्ब्य अतिसंक्षिप्तटीका विरचनीयाः। [5×2]
क) अपिनिहितः
ख) स्वरः
ग) विषमीभवनम्
घ) आदिस्वरलोपः
ङ) स्वराघातः
च) समाक्षरलोपः
छ) वर्णविपर्ययः
ज) समीभवनम्
7. यथाभिरुचि टीकाद्वयं विरचनीयम्। [2×5]
क) मङ्गलाचरणम्
ख) पृथिवी
ग) पदार्थः
घ) परसामान्यम्।

8. यथेच्छं प्रश्नस्यैकस्योत्तरं समाधेयम्। [1×12]
क) जैनदर्शनानुसारं स्याद्वाद आलोच्यताम्।
ख) सांख्यदर्शनानुसारं सत्कार्यवादो व्याख्यायताम्।
9. निम्नलिखितेषु विषयचतुष्टयमवलम्ब्य टीका विरचनीयाः। [4×5]
क) कुमारिलभट्टः ख) प्रस्थानत्रयम् ग) चत्वारि आर्यसत्यानि
घ) चार्वाकनये देहात्मवादः ङ) अर्थवादः च) अज्ञानम् छ) रघुनाथशिरोमणिः
10. अष्ट प्रश्नाः समाधेयाः। [8×1]
क) 'अद्वैतसिद्धिः' इति ग्रन्थः केन विरचितः ?
ख) को नामानुबन्धः ?
ग) न्यायनये सन्निकर्षः कतिविधः ?
घ) सांख्यदर्शनानुसारं प्रमाणं कतिविधम् ?
ङ) 'प्रमेयकमलमार्तण्ड' इति ग्रन्थः केन विरचितः ?
च) भाषारत्नम् केन विरचितम् ?
छ) कस्तावत् टुप्टीकाकृत् ?
ज) का नाम निर्जरा ?
झ) को नाम योगः ?
ञ) तत्त्वचिन्तामणौ हेत्वाभासलक्षणस्य प्रथमलक्षणं किम् ?
ट) 'वह्निरनुष्णो द्रव्यत्वात्' इति कस्य हेत्वाभासस्य उदाहरणम्।
ठ) 'पदार्थतत्त्वनिरूपणम्' इति ग्रन्थः केन प्रणीतः ?

_____ × _____